

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مهمترین راهکارهای ارتقای حکمرانی آب

تقویت بعد سیاسی حکمرانی آب: مشارکت

- اولین اعلامیه بین المللی که بطور واضح که اهمیت مشارکت عمومی را در مدیریت آب مطرح کرد اعلامیه دوبلین در ژوئن ۱۹۹۲ بود. در همان سال اعلامیه ریو و عهدنامه هلسینکی مجددا اصول اعلامیه دوبلین در خصوص اهمیت مشارکت را بازتاب دادند
- با مشارکت حداکثری مردم و ذینفعان دولت یک حمایت پشتوانه اجتماعی در پیگیری اقدامات حفاظتی و جلوگیری از تخلفات و جرایم آبی خواهد داشت
- مشارکت ذینفعان در سیاستگذاری ها و برنامه های اجرایی موجب افزایش سرمایه اجتماعی و اعتماد می باشد. اعتماد عنصر اساسی موفقیت است و ارتباطات یکی از عوامل تولید اعتمادند و ارتباط با ذینفعان و گروه ها و تشکل های مردم نهاد و مشارکت دادن آنان اعتماد و همراهی آنان را در پی خواهد داشت و موجب هم افزایی منابع و ایده ها خواهد شد.
- لذا مشارکت مردم و بخش خصوصی بسیار مهم است: (مثال کبریت توکلی).

تقویت بعد سیاسی حکمرانی آب: تحریک و تشویق به مشارکت

- اطلاع رسانی و آگاهی بخشی عمومی (نمایندگان و سیاسیون برای کسب رای وعده های مخرب محیط زیست نخواهند داد چرا که افکار عمومی آگاه است).
- تقویت سرمایه اجتماعی اعتماد تعمیم یافته و بخصوص اعتماد نهادی، یکی از راه های ارتقای اعتماد نهادی ثبات سیاستها کارآمدی و قابل اعتماد بودن دولتمردان است.
- اطلاع رسانی خدمات و وجوه مثبت و موفق اقدامات دولت و دستاوردهای کشور موجب افزایش اعتماد و مشارکت خواهد شد

بعد اقتصادی حکمرانی آب

- آب کالایی اقتصادی
- هدف اساسی رویکرد اقتصادی، استفاده از مکانیزم های تشویقی و تنبیهی اقتصادی با هدف سوق دادن بهره برداران و مصرف کنندگان به افزایش بهره وری و جلوگیری از اتلاف آب است
- در حالی که تمایل فرد به گرد آوردن ثروت، ممکن است شیوه ای زشت برای حفظ کره زمین پنداشته شود { یعنی از عوامل تخریب و مصرف بیش از حد منابع کره زمین باشد }، قدرت پول در واداشتن مردم به تغییر شیوه عمل خویش موثر است. شاید جمله ایوان بوسکی در دهه ۱۹۸۰ در وال استریت درست باشد که گفته بود «طمع، دلیلی بر تندرستی است. شما می توانید طمعکار باشید و در عین حال احساس خوبی نسبت به خودتان داشته باشید» اما اگر بخواهیم به زبان زیست محیطی سخن بگوییم، باید اشاره کنیم که طمع می تواند سبز باشد.

بعد اقتصادی حکمرانی آب

• آب کالایی اقتصادی

- از کنفرانس ریو در ۱۹۹۲ در نظر گرفتن آب به عنوان یک کالای اقتصادی توصیه شد که مدیریت آن نیز باید تابع قواعد اقتصادی باشد
- از آن زمان یک توافق و اجماع عمومی در حال شکل گیری است که مدیریت مؤثر منابع آب مستلزم مدیریت آب بعنوان یک منبع اقتصادی است و استفاده پایدار و هماهنگ با محیط زیست از منابع آب به تغییرات اساسی در ارزش گذاری ، تخصیص و مدیریت آب نیاز دار
- بسیاری از کمبودهای آب در جهان ناشی از ارزشیابی غیر واقعی آب است؛ قیمت گذاری پایین آب این توهم را ایجاد می کند که آب فراوان است و با مصرف بی رویه آن چیزی به خطر نمی افتد
- بنیامین فرانکلین گفته «وقتی چاهی خشک می شود، ارزش آب را می فهمیم» منبع راهکار اصلی این است که ارزش واقعی آب را درک کرده و از آن معقول تر استفاده کنیم تا درس فرانکلین را از راه دشوار آن فرا نگیریم.

نکته مهم:

- میزان و سهم مصرف هر بخش در کشور تعیین کننده این است که راهکارهای صرفه جویی و مدیریت تقاضا بر چه بخش و جامعه هدفی تمرکز داشته باشد؟

راهکارهای بعد اقتصادی حکمرانی آب

۱- قیمت گذاری واقعی آب

- تعیین واقعی قیمت آب نزدیک به هزینه واقعی تأمین آن، راه اساسی صرفه جویی بهره برداران کشاورزی، صنعتی و خانگی کشاورزی است. اگر آب را به مثابه کالایی اقتصادی مطرح نکنیم در بحث مدیریت تقاضای آب ناکام خواهیم ماند. قیمت گذاری مناسب در آب کشاورزی بیشترین اهمیت را دارد چون آبیاری نامناسب بیشترین آب را هدر می دهد. یارانهای آب در کشاورزی یکی از موارد قابل توجه در این زمینه است. معمولاً دولتها سیستم آبیاری را با اعتبارات عمومی می سازند و نگهداری می کنند و برای این خدمات پرهزینه تقریباً چیزی از کشاورزان نمی گیرند. مثلاً کشاورزان مکزیکی بطور متوسط ۱۱ درصد از هزینه آب مصرفی خود را می پردازد در اندونزی و پاکستان این رقم نزدیک ۱۳ درصد است. در ایران آب کشاورزی رایگان بوده است.

- استفاده رایگان از آب مانع ترغیب کشاورزان به سرمایه گذاری در پیشرفت های بهره وری شده است و آنها را به سمت انتخاب محصولات نامناسب در زمین های خشک و نیمه خشک سوق داده است. در
- هندوستان آب بهاء آنقدر ناچیز است (حدود ۲ تا ۵ درصد ارزش محصول) که تأثیری در تصمیمات مدیریتی کشاورزان ندارد در نتیجه این قیمت های پایین آب، به اسراف آب و کشت محصولات پرمصرف منجر می شود؛ در نتیجه در بخش کشاورزی بیش از نیاز محصول آب مصرف می شود
- آب رایگان مانع از ترغیب کشاورزان به سرمایه گذاری در پیشرفت بهره وری آب و توسعه روش های نوین آبیاری می شود و برعکس، کاهش یارانه های آب کشاورزی بهره وری را افزایش داده و بهره وران را به جستجوی راه های کاهش هدر رفت آب ترغیب خواهد کرد

راهکارهای بعد اقتصادی حکمرانی آب

۲-افزایش بهره‌وری آب:

این شاخص نشان می‌دهد که اقتصاد کشور به ازای استحصال هر متر مکعب آب، چند واحد تولید ناخالص داخلی تولید می‌کند

- محدودیت اصلی کشاورزی در ایران چیست؟(مقایسه با امریکا و ژاپن)
- یکی از عوامل عمده مصرف بالای آب در ایران اتلاف بالا و بهره‌وری پایین آب می باشد.

کدام شیوه تامین آب برای نیازهای فزاینده بیشتر توجیه اقتصادی دارد؟

هزینه (قیمت به سنت)	گزینه های مختلف تامین آب
۵-۵۰	کاهش تقاضای آب از طریق فرهنگ سازی، حفاظت و افزایش راندمانها (مدیریت تقاضا)
۳۰-۶۰	تصفیه و بازچرخانی آب برای استفاده های کشاورزی
۴۵-۷۰	نمک زدایی از آب های لب شور برای استفاده های کشاورزی
۵۵-۸۵	توسعه منابع آب و استحصال آب اضافی جدید
۱۰۰-۱۵۰	نمک زدایی آب شور دریا

راهکارهای بعد اقتصادی حکمرانی آب

۳- ابزارهای تشویقی و تنبیهی

- عقلانیت خرد انسانی حکم می کند افراد در زمانی که آب کالایی رایگان و مشترک و البته محدود و رقابتی است با سر لوحه قرار دادن منافع کوتاه مدت شخصی خود استحصال حداکثری را در پیش بگیرد و بهره وری چندان ملاک نباشد او در شرایط برخورداری از آب فراوان و رایگان بدنبال افزایش بهره وری صرفه جویی نخواهد رفت. در اینجا رقابت نه بر سر بهره وری بیشتر، بلکه بر سر استخراج و مصرف بیشتر از آب متمرکز است. جالب اینجاست که نه در مواقع فراوانی بلکه حتی در شرایط بحرانی هم تمایل افراد بسوی منافع کوتاه مدت شخصی خواهد بود در اینجا فردگرایی منفی حکم می کند در شرایط بهره برداری مشترک از منبعی مشترک و روبه اتمام هر کس بیشترین اهتمام را در استفاده از آب داشته باشد. جالب این است که طبق یافته های پژوهشی دانشگاهی که اخیراً در کشورمان صورت گرفته است، اطلاع رسانی و هشدار در خصوص اتمام منابع آب در غیاب مکانیزم اقتصادی و سرمایه اجتماعی، می تواند حتی تأثیری معکوس داشته باشد و تنها این پیام را به بهره بردار می دهد که تنها چند سال فرصت دارد تا از این منبع رایگان و روبه اتمام بهره ببرد و گرنه دیگران بیش از او استفاده و منتفع می شوند

آیا پول سر منشا همه شرارتهاست؟

- معمولاً نگرش غالب این است که: پول ریشه همه شرارتهاست. در عرصه حفاظت از محیط زیست این ضرب المثل همواره درست پنداشته شده است. این باور گسترده وجود دارد که دنبال کردن درآمد پولی، افراد و بنگاهها را به سوی رفتارهایی می‌کشاند که بر منابع خاکی، هوایی و آبی کره زمین اثر تخریبی دارد. دولت برای پیشگیری از چنین تخریب‌های محیط زیستی از قدرت قانون برای محدود کردن انواع کنش‌ها و رفتارهای تخریب‌کننده کیفیت محیط زیست استفاده نموده است. البته چنین رهیافتی بعلت پر هزینه بودن، عدم انصاف و ناکارآمدی و عدم پویایی مورد انتقاد قرار گرفته است. یک رهیافت جایگزین برای حفاظت از محیط زیست که به پول نه فقط به چشم یک مشکل، بلکه به مثابه راه حلی برای مسائل زیست محیطی می‌نگریست ظاهر گردید این مفروضه وجود دارد که محرک‌ها و بازدارنده‌های اقتصادی از کارآمدی و اثر بخشی بیشتری در تولید نتایج حفاظتی برای محیط زیست نسبت به مقررات انعطاف‌ناپذیر برخوردارند.

راهکارهای بعد اقتصادی حکمرانی آب

- پیاده کردن سیاست هایی که به انگیزش بهره برداران کمک می کند زمینه لازم را برای حفاظت از منابع آب را فراهم خواهد آورد. بسی جای تأسف است که در ایران در طی ۴۵ سال اخیر، هیچ اقدام مناسب و فراگیری برای نجات آبخوانها با رهیافت انگیزشی، انجام نشده است (سلطانی، ۱۳۹۴: ۲) این در حالیست که در کشورهای مختلف از کشورهای پیشرفته ای مانند ایالات متحده گرفته تا کشور در حال توسعه ای مانند اردن، روش های تشویقی و انگیزشی جایگاه ویژه ای در سیاستگذاری های آب پیدا کرده است.

راهکارهای بعد اقتصادی حکمرانی آب و مدیریت تقاضا

ایجاد بازار آب

- تجربه خشکسالی کالیفرنیا نمونه ای ارزشمند و قابل ذکر در این زمینه است. دولت برای تأمین آب شرب حومه لس آنجلس با محدودیت های فراوان مواجه بود و تنها راهکار ممکن نیز تخصیص مقداری از آب کشاورزی به مصرف شهری بود؛ اما اگر دولت می خواست با استفاده از اجبار این خواسته را بر کشاورزان تحمیل کند با مقاومت و عدم همکاری آنان مواجه می شد. لذا بجای بکار بردن رهیافت دستور و اجبار، به فکر استفاده از رهیافتی اقتصادی و انگیزش افتاد؛ لذا بانک آب را در این منطقه تشکیل داد. مبنای بانک آب، خرید آب صرفه جویی شده کشاورزان برای تأمین آب شهری بود. بدین گونه که مقرر شده بود مدیران آب شهری آب را به قیمتی بالاتر از میزانی که برای کشاورزان در تولید محصول ارزش داشت می خریدند. تحلیل هزینه - فایده کشاورزان نیز حکم به صرفه جویی هرچه بیشتر آب و فروش آن می داد. بدین سان کشاورزان به سه روش در مصرف آب صرفه جویی نمودند
- ۱- آیش گذاری (عدم کشت برخی زمین های کشاورزی)
- ۲- تغییر الگوی کشت از محصولات پر آب بر به محصولات کم آب بر
- ۳- صرفه جویی آب در آبیاری

راهکارهای بعد اقتصادی حکمرانی آب و مدیریت تقاضا

• اخذ مالیات:

- اخذ مالیات از استخراج بیش از حد آبهای زیر زمینی یکی دیگر از راهکارهای اقتصادی برای صرفه جویی در مصرف آبهای زیرزمینی و کاهش مصرف آن می باشد. قانون ۱۹۹۱ ایالت آریزونا در آمریکا در ناحیه فونیکس چنین سیاستی را دنبال می کرد و کسانی که بیش از حد از آبهای زیر زمینی استفاده می کردند ملزم به پرداخت مالیات و خرید اعتبار از کسانی که کمتر از حد مجاز مصرف کرده بودند، می نمود. این نرخ مالیات معمولاً آنقدر بالاست که صرفه جویی را تشویق می کند.

- در خصوص حوزه های آبخیز فسیلی مانند اوکالا یا حوزه های عمیق صحرائی در عربستان سعودی، از تمام آب استخراج شده مالیات گرفته می شود. به این ترتیب کسانی که از مصرف آب کمیاب منتفع می شوند به این وسیله قسمتی از خسارت وارده به منابع عمومی جامعه را جبران می کنند. اخذ مالیات از استخراج آبهای زیرزمینی به تقویت عدالت بین نسل ها کمک می کند و با کاهش انگیزه استخراج بی حد و حصر از آب های زیر زمینی، تمایل به داشتن جامعه ای پایدار را نشان می دهد

راهکارهای بعد اقتصادی حکمرانی آب و مدیریت تقاضا

- **تجارت آب مجازی** که مبتنی بر تحلیل هزینه- فرصت و مزیت نسبی
- تغییر نوع کشت و الگوی کشت: کشت گلخانه ای
- کشاورزی فراسرزمینی

توصیه های رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب

گام دوم انقلاب

● هفت توصیه مقام معظم رهبری خطاب به مردم ایران در بیانیه گام دوم انقلاب ●

استقلال و آزادی

استقلال ملی به معنی آزادی ملت و حکومت از تحمیل و زورگویی قدرتهای سلطه‌گر جهان است. و آزادی اجتماعی به معنای حق تصمیم‌گیری و عمل کردن و اندیشیدن برای همین افراد جامعه است. و این هر دو از چنبرد ارزشهای اسلامی‌اند بدیهی است که «استقلال» نباید به معنی زندانی کردن سیاست و اقتصاد کشور در میان مرزهای فوذ و «آزادی» نباید در تقابل با اخلاق و قانون و ارزشهای الهی و حقوق عمومی تعریف شود.

عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن

این هر سه شاخصه‌هایی از اصل «عزت، حکمت، و معصحت» در روایت بین‌المللی‌اند. صحنه جهانی امروز شاهد پدیده‌هایی است که تحقق یافته یا در آستانه ظهورند: نعره جدید نوبت‌بیداری اسلامی بر اساس الگوی مقاومت در برابر سلطه آمریکا و سهولت سیاست‌های آمریکا در منطقه غرب آسیا و زمین‌گیر شدن همکاران خان آنها در منطقه؛ گسترش حضور قدرتمندانه سیاسی جمهوری اسلامی در غرب آسیا و بازتاب وسیع آن در سراسر جهان، منطقه.

سیک زندگی

سخن لازم در این باره بسیار است. آن را به فرصتی دیگر وامیگذارم و به همین جله اکتفا میکنم که تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران، زیانهای بسیار اخلاقی و اقتصادی و دینی و سیاسی به کشور و ملت ما زده است؛ مقابله با آن، جهادی همه‌جانبه و هوشمندانه میباید که باز چشم امید در آن به شما جوانها است.

عدالت و مبارزه با فساد

این دو لازم و ملزوم یکدیگرند. فساد اقتصادی و اخلاقی و سیاسی، توده‌های چرکین کشورها و نظامها و اگر در بدنه حکومتها عارض شود، زلزله ویرانگر و ضربه‌زننده به مشروعیت آنها است. و این برای نظامی چون جمهوری اسلامی که نیازمند مشروعیتی فراتر از مشروعیتهای مرسوم و مبتنی‌تر از مشولیت اجتماعی است، بسیار حیاتی‌تر و بنیانی‌تر از دیگر نظامها است. در جمهوری اسلامی کسب ابروت نخبه‌ها حرم نیست که مورد تشویق نیز هست. اما تبعیض در توزیع منابع عمومی و میدان دادن به ویژه‌خواری و مدارا با فریبکاران اقتصادی که همه به بی‌مدالتی می‌انجامد، باعث تنوع است؛ همچنین نفی از فشردهای نیازمند حمایت، به هیچ رو مورد قبول نیست.

علم و پژوهش

دستاوردهای دانش و فناوری ما در این صفت که ما را به رتبه شانزدهم در میان بیش از دویست کشور جهان رسانید و در برخی از رشته‌های حساس و نو پدید به رتبه‌های نخستین ارتقا داد. همه و همه در حالی اتفاق افتاده که کشور دچار تحریم مالی و تحریم علمی بوده است. ما با وجود شما در جهت مخالف جریان دشمن‌ساز، به رگوردهای بزرگ دست یافته‌ایم و این نصبت بزرگی است که به خاطر آن باید روز و شب خدا را سپاس گفت.

معنویت و اخلاق

اخلاق و معنویت، ابژه با دستور و فرمان به دست نمی‌آید، پس حکومتها نمیتوانند آن را با قدرت قاهره ایجاد کنند. اما اوژنا خود باید منش و رفتار اخلاقی و معنوی داشته باشند. و ثاباً زمینه را برای رواج آن در جامعه فراهم کنند و به نهادهای اجتماعی در این باره میدان دهند و کمک برسانند، یا گناهانها شد معنویت و اخلاق، به شیوهی معقول بسنجزند و خلاصه اجازه ندهند که جهنمی‌ها مردم را با زور و فریب، جهنمی کنند.

اقتصاد

اقتصاد یک نظامی کلیدی تعیین‌کننده است. اقتصاد قوی، نظامی قوت و عامل مهم سلطه‌پذیری و نفوذپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نظامی ضعیف و زمین‌ساز نفوذ و سلطه و دخالت دشمنان است. فقر و غنا در مادیات و معنویات بشر، اثر می‌گذارد. اقتصاد البته هدف جامعهی اسلامی نیست، اما وسیله‌ای است که بدون آن نمیتوان به هدفها رسید.

فرمان محمد جعفری نسب

بیانیه گام دوم انقلاب و الزامات حکمرانی آب

□ توجه به جوانان

- در راستای بیانیه گام دوم باید در بخش آب به طرح هایی که با جوانان و نوجوانان ارتباط دارد اهمیت و اولویت ویژه ای است.
- فرهنگ سازی امری بلندمدت است
- خلاقیت و مشارکت آنان در راه حل

□ مشارکت

□ عدالت

□ سبک زندگی

توجه به اختراعات و خلاقیت‌های جوانان در حوزه آب

دستاوردهای بخش آب

- در چهار دهه گذشته این شاخصها در بخش آب رشد چشمگیری داشته اند. به عنوان مثال،
 - در ابتدای انقلاب تنها ۱۹ سد با ظرفیت حجم مخزن حدود ۱۳ میلیارد مترمکعب در دست بهره برداری بوده اما در حال حاضر بالغ بر ۱۷۰ سد با ظرفیت حجم مخزن ۵۱/۷ میلیارد مترمکعب در حال بهره برداری است و به این ترتیب حجم مخازن ذخیره طی ۴۰ سال حدود چهار برابر شده است. (نقش سد در مدیریت و تنظیم آبهای سطحی و همچنین کنترل سیلاب)
 - شبکه های آبیاری و زهکشی نیز روندی مشابه داشته به نحویکه میزان شبکه های آبیاری و زهکشی اصلی از حدود ۵۵۲ هزار هکتار به ۲۳۵۲ هزار هکتار رسیده که تقریباً چهار برابر شده است.
 - همچنین در بخش آب و فاضلاب نیز شاخصها اغلب رشد داشته اند از جمله درصد جمعیت روستایی تحت پوشش خدمات آب شرب بهداشتی (بالای ۲۰ خانوار) از حدود ۱۲٪ در سال ۱۳۵۷ به بیش از ۸۰٪ در سال جاری رسیده است.
 - همچنین تعداد مشترکان آب شرب شهری نسبت به ابتدای انقلاب ۶ برابر و تعداد مشترکان آب شرب روستایی، ۹ برابر شده است. ظرفیت تصفیه خانه های فاضلاب نیز طی ۴۰ سال بیش از ۱۲۵ برابر شده است

۱

اهم برنامه های ارتقای حکمرانی آب

و

مقابله با بحران آب

طرح احیا و تعادل بخشی منابع آب زیر زمینی

طرح احیاء و تعادل بخشی در بخش آب کشور

پروژه های احیاء و تعادل بخشی در بخش آب کشور

- ایجاد ۱۲۰۰ تشکل آب بران و واگذاری حفاظت از آب به تشکل های مردمی
- اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
- حفر چاه پیرومتری در دشت های کشور و تجهیز آنها و نصب تجهیزات اندازه گیری بر روی پیرومتر و چاه های اکتشافی
- تهیه بیان و بانک اطلاعاتی ۶۰۹ محدوده های مطالعاتی به صورت پر خط
- پهنه بندی و بررسی مخاطرات ناشی از فرونشست زمین دز ۶۰۹ محدوده مطالعاتی
- ایجاد و استقرار ۱۲۰۰ بازار محلی آب در کشور
- به روز نمودن سند ملی آب در ۶۰۹ محدوده مطالعاتی کشور
- خرید چاه های کم بارده کشاورزی برای تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی
- ساماندهی شرکت های حفار و نصب ۱۳۰۰ دستگاه GPS بر روی دستگاه های حفاری
- جایگزینی پساب یا چاه های کشاورزی در دشت های ممنوعه
- تقویت و استقرار ۶۰۰ گروه گشت و بازرسی در سراسر کشور
- تهیه و نصب ۳۶۰۰۰۰ کتور حجمی و هوشمند آب و برق، ایجاد سامانه پایش و کنترل برداشت از چاه ها
- کنترل، نظارت و مسلوب المنفعه نمودن چاه های فاقد پروانه منجر به مصالح عمومی
- اجرای ۴۰۰ پروژه تغذیه مصنوعی و پخش سیلاب در دشت های ممنوعه
- مطالعه و اجرای پروژه های آلیتیز داری

طرح سازگاری با کم آبی

- مصوبه هیئت وزیران در اسفندماه ۱۳۹۶
- هدف اصلی سازگاری با کم آبی اطمینان از حصول متناسب هم‌زمان "توسعه" و "ظرفیت‌ها" می‌باشد. در گذشته عباراتی مبنی بر مقابله با خشکسالی و کم آبی به کار برده می‌شد و در واقع گویا باید با طبیعت می‌جنگیدیم، در حالیکه بایستی با حفظ محیط زیست و استفاده درست از نعمت‌های الهی و در واقع با سازگاری با طبیعت به اهداف توسعه‌ای و پیشرفت متناسب با ظرفیت‌ها دست یابیم.

برنامه سازگاری با کم آبی

هیئت وزیران در جلسه ۹۶/۱۲/۶ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی، کشور و صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های حفاظت محیط زیست و برنامه و بودجه کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- به منظور هماهنگی، انسجام و پیگیری اجرای قوانین و مقررات مؤثر در تحقق سازگاری با کم آبی و تعادل منابع و مصارف آب در مناطق مختلف کشور و اتخاذ تصمیمات مناسب در این زمینه از طریق پیگیری امور زیر در چهارچوب قوانین مربوط، کارگروه ملی "سازگاری با کم آبی" با مسئولیت وزیر نیرو و عضویت وزیران جهاد کشاورزی، کشور و صنعت، معدن و تجارت و رؤسای سازمان‌های حفاظت محیط زیست و برنامه و بودجه کشور تشکیل می‌شود. هر یک از دستگاه‌های اجرایی نیز بر اساس قوانین و مقررات مربوط تکالیف قانونی خود را در این زمینه انجام می‌دهند و تشکیل کارگروه مذکور برای هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی بوده و نافی مسئولیت آنها در انجام وظایف ذاتی و قانونی نیست:

الف- تعیین چگونگی توزیع کمبود آب بین مصارف مختلف (شامل شرب و بهداشت، صنعت، کشاورزی، فضای سبز و محیط زیست) از طریق بررسی و تعیین اولویت مصارف در قالب منابع آب در دسترس در سال آبی در چهارچوب منابع آب تخصیص یافته توسط وزارت نیرو در هر حوضه/استان. ب- برنامه ریزی و هماهنگی‌های لازم برای انطباق الگوی کشت مناسب هر منطقه متناسب با شرایط کم آبی و با توجه به سهم کاهش منابع آب در اختیار بخش کشاورزی براساس بند (الف) و در چهارچوب الگوهای کشت مصوب وزارت جهاد کشاورزی در هر حوضه / استان. پ- پشتیبانی از تدابیر استان‌ها در خصوص جلوگیری از بروز مشکلات و تعارضات اجتماعی ناشی از کاهش منابع آب در دسترس تعیین شده برای هر استان/منطقه.

ت- نظارت بر عملکرد و پیشرفت برنامه‌ها در کارگروه‌های استانی موضوع بند (۲).

۲- رییس سازمان برنامه و بودجه استان و مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان به ترکیب شورای حفاظت از منابع آب زیرزمینی موضوع ماده (۶) تصویب نامه شماره ۸۵۱۶۶/ت/۳۵۳۷۸ ه مورخ ۱۳۸۷/۵/۲۹ اضافه می‌شوند و شورای مذکور به عنوان کارگروه استانی علاوه بر وظایف مندرج در تصویب نامه یاد شده، برای سیاست گذاری و برنامه ریزی اجرایی در زمینه سازگاری با کم آبی از جمله تعیین سهم کمبود بخش‌های مختلف مصرف متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و زیست محیطی مناطق مختلف و براساس سهم آب تعیین شده برای استان در هر حوضه آبریز در چهارچوب تصمیمات کارگروه ملی با رعایت قوانین مربوط اقدام می‌نماید.

۳- سیاست‌های وزارت جهاد کشاورزی برای واپایی (کنترل) سطح زیرکشت بهاره و زمستانه، اعمال محدودیت یا ممنوعیت کشت برنج (خارج از استان‌های گیلان و مازندران) با توجه به محدودیت‌های منابع آبی در حوضه‌های آبریز / استان اجرا می‌شود.

برنامه سازگاری با کم آبی

- ۴- با هدف آزادسازی منابع آب در اختیار فضای سبز و خدمات شهری، همه دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های عمومی مربوط به گونه‌ای برنامه ریزی کنند که تا پایان سال ۱۳۹۷ حداقل سی درصد آب مصرفی فضای سبز و خدمات شهری در شهرها نسبت به سال ۱۳۹۶ با روش‌های مختلف از جمله انتخاب گونه‌های گیاهی متناسب با شرایط اقلیمی و کم آب بر برای فضای سبز کاهش یابد.
- ۵- تحویل حجمی آب برای کلیه مصارف از جمله کشاورزی با رعایت کارکرد مجاز انجام می‌شود. در صورت عدم رعایت سقف ساعت کارکرد در خصوص منابع آب زیرزمینی و مصرف برق بیش از میزان مندرج در پروانه بهره برداری، بهای برق اضافی براساس مصارف تجاری محاسبه و دریافت می‌گردد.
- ۶- استانداران مکلفند پس از تصویب شورای برنامه ریزی توسعه استان، منابع مالی موردنیاز تحقق اجرای این تصویب نامه را از محل منابع مصوب مربوط در اختیار استان تأمین نمایند و در صورت عدم کفایت، نحوه تأمین مالی مورد نیاز با پیشنهاد کارگروه ملی در هیئت وزیران تصمیم گیری می‌شود.
- ۷- در مواردی که برای جبران کمبود آب شرب در سقف الگوی مصرف بازنگری شده متناسب با شرایط کم آبی، جابه جایی حقابه های کشاورزی موضوع تبصره (۱) ماده (۱۸) قانون توزیع عادلانه آب ضروری باشد، منابع مالی مورد نیاز برای پرداخت ما به ازای حقابه جابه جا شده، مطابق سازوکار بند (م) ماده (۲۸) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳ - تأمین می‌شود.
- ۸- در اجرای بند (الف) ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه، تعرفه مصارف مازاد بر الگوی مصرف آب شرب و بهداشت، به صورت پلکانی و با رعایت اصل بازدارندگی و متناسب با شرایط آبی توسط وزارت نیرو جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه می‌شود.
- ۹- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با همکاری وزارت نیرو برای اطلاع رسانی و برنامه سازی مناسب همگانی از وضعیت منابع آب به طور مستمر، متناسب با سیاست‌های اتخاذ شده در کارگروه ملی اقدام کند.